

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Миколаївського

національного

університету

імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будак

26.04 2023 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

З ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ

СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

при вступі на другий курс (нормативний термін навчання) на основі освітнього ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, освітнього ступеня магістра у межах вакантних місць ліцензованого обсягу

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Розглянуто та схвалено

на засіданні приймальної комісії

МНУ імені В.О. Сухомлинського

(протокол № 4 від «26» 04 2023

року)

Прийом на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавр (нормативний термін навчання) на основі освітнього ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, освітнього ступеня магістра здійснюється на конкурсній основі за результатами фахового вступного випробування з профільних дисциплін у формі тестування.

Розробник програми фахового вступного випробування:

Кандидат філологічних наук

Т.М. Білявська

Завідувач кафедри
початкової та дошкільної освіти

С.І Якименко

Декан педагогічного факультету
(відповідальна за результати роботи)

О.М. Олексюк

Затверджено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти
Протокол №10 від «11» квітня 2023 року

Затверджено на засіданні Вченої ради педагогічного факультету
Протокол №7 від «13» квітня 2023 року

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	5
4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	8
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	9

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавр (нормативний термін навчання) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітнього ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, освітнього ступеня магістра за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів і формування рейтингового списку з абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра (нормативний термін навчання) за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Вступні випробування проводяться в обсязі навчальних програм з дисциплін – *«Педагогіка (загальна з історією)»*, *«Психологія (загальна та вікова)»*

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступник повинен **знати**:

- зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів України та світу в педагогічну науку;
- основні категорії педагогіки;
- методи педагогічних досліджень;
- закономірності, принципи та методи навчання та виховання;
- наукові та організаційні засади системи освіти України, специфіка навчальних закладів різного типу;
- функціональні обов'язки вчителя, вихователя, викладача та психолого-педагогічні вимоги до них;
- предмет, основні категорії, принципи та методи психології як науки;
- структуру та логіку побудови психології, її зв'язок з іншими науками, предмети вивчення її основних галузей;
- визначення понять «психіка», «свідомість», їх функції та структуру;
- зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- характеристику понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», «діяльність»;
- специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини.

Вступник повинен **вміти**:

- використовувати поняття й категорії педагогіки і психології в дискусіях і рішеннях проблемних завдань і питань;
- володіти поняттями щодо структури, завдань і цілей навчальної діяльності, особливостей засвоєння знань, умінь і навичок (віковий аспект, інноваційні технології навчання);
- описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей з

використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій;

- проектувати процеси навчання та виховання за їх напрямками на основі ознайомлення з відповідними сучасними формами, прийомами, методами і засобами;
- застосовувати кращі здобутки педагогічної мудрості українського й інших народів у своїй майбутній професійній діяльності;
- планувати педагогічну діяльність, доцільно визначати мету, завдання та зміст;
- застосовувати на практиці оптимальні та ефективні методи, засоби та форми навчання та виховання;
- ефективно керувати діяльністю і спілкуванням дітей, спрямовуючи їх розвиток;
- стимулювати діяльність та поведінку учнів;
- аналізувати педагогічні ситуації, результати виховання і навчання, вивчати учнів і учнівську групу;
- визначати основні властивості особистості;
- диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей суб'єктів дослідження;
- аналізувати психологічні механізми детермінації її поведінки;
- застосовувати набуті знання для аналізу психологічної сутності різних проявів поведінки і діяльності особистості тощо.

3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Педагогіка (загальна з історією)

Тема 1. Предмет та завдання педагогіки. Педагогіка – наука про навчання, виховання, розвиток та формування особистості. Предмет педагогіки національної школи та її основні категорії: виховання, освіта, навчання, їх взаємозв'язок. Система педагогічних наук. Самовиховання та самоосвіта. Виховання у соціальному та педагогічному значенні.

Тема 2. Педагогічне спілкування. Сутність педагогічного спілкування. Функції спілкування. Етапи організації педагогічного спілкування. Рівні спілкування. Види спілкування. Стили спілкування та особливості їх прояву. Педагогічні умови, що сприяють ефективності спілкування: володіння психолого-педагогічними якостями та уміннями, володіння педагогічним тактом, уміння «подати себе», мовленнєва культура, гуманістична спрямованість, знання правил спілкування.

Тема 3. Основні категорії педагогічної науки. Проблема мети виховання в педагогіці. Значення мети виховання для педагогічної теорії і практики. Поняття про мету виховання. Історичний характер мети виховання. Мета виховання в національній школі. Основні завдання і зміст різнобічного розвитку особистості. Об'єктивний і суб'єктивний характер мети виховання. Закономірності як відображення сутнісної характеристики процесу розвитку.

Закономірності і принципи виховання. Завдання виховання молодших школярів. Комплексний підхід до виховання як умова забезпечення різнобічного розвитку особистості. Формування та розвиток особистості в національній школі.

Тема 4. Закономірності формування та розвитку особистості. Розвиток як специфічний процес зміни, результатом якого є виникнення якісно нового результату. Види розвитку: фізичний, психічний та соціальний. Подібність і відмінність між поняттями «індивід», «індивідуальність», «особистість». Чинники розвитку та формування особистості: спадковість, середовище, виховання, активність, діяльність, рівень саморозвитку та самоосвіти. Акселерація як процес прискорення у фізичному розвитку людини. Гіпотези виникнення акселерації.

Тема 5. Інновації в педагогіці. Інновація як нововведення та вимога сучасного розвитку педагогічної науки. Основною характеристикою інноваційної освітньої системи є її прагнення до реалізації завдань з розвитку, навчання і виховання особистості, яка потрібна сучасній соціально-економічній системі. Саме це коректує мету освіти і виховання, зміст її реалізації, зміну цінностей, технологічне забезпечення навчально-виховного процесу. Поняття «інноваційна педагогічна технологія»: визначення та типологія. Вимоги, які висуває до особистості вчителя інноваційна педагогічна технологія. Особистісний підхід у педагогіці, мета і завдання особистісно-орієнтованої педагогіки. Моделі особистісно-орієнтованої педагогіки.

Тема 6. Методи педагогічних досліджень. Проведення науково-дослідної роботи студентами у ЗВО. Види НДР. Поняття «наукове дослідження», їх класифікація. Основні категорії педагогічного дослідження. Загальна характеристика методів науково-педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень: спостереження, педагогічний експеримент, дослідження, бесіди, вивчення педагогічної документації та учнівських праць, письмове опитування, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження, математичної статистики. Впровадження педагогічного досвіду, наслідків наукових досліджень і досягнень національної етнопедагогіки в практику виховання і навчання учнів початкової школи.

Тема 7. Історія зарубіжної педагогіки. Предмет, завдання і мета курсу «Історія педагогіки», становлення педагогіки як науки. Зародження педагогічного мислення Стародавнього Світу. Антична педагогіка Греції та Риму. Теоретичне обґрунтування проблем виховання і навчання у вченнях Сократа, Платона, Аристотеля, Демокрита, Піфагора. Загальна характеристика культури та освіти середньовіччя. Історико-культурні передумови виникнення ренесансних традицій в Західній Європі. Ідеї видатних філософів-гуманістів (В. де Фельтре, Т. Мора, Т. Кампанелли, Е. Роттердамського). Основні тенденції розвитку педагогіки епохи Нового часу. Педагогічні концепції Я. Коменського, Д. Локка, Ж.-Ж. Руссо, І. Песталоцці, І. Гербарта. Характерні риси та головні течії реформаторської педагогіки.

Тема 8. Школа, освіта і педагогічна думка в Україні. Поняття народності виховання. Етнопедагогіка: її сутність та складові.

Першоукраїнський літопис. Введення християнства та перебудова шкільництва. Педагогічна думка в Київській Русі. Способи та типи давньоукраїнської освіти. «Повчання» Володимира Мономаха. Соціально-політичні передумови культурно-національного відродження в Україні. Школа й педагогічна думка епохи українського відродження у XVII – XVIII столітті. Освітня діяльність та педагогічні погляди Г. Сковороди.

Освітня політика Кирило-Мефодіївського товариства. Педагогічні погляди Т. Шевченка, М. Костомарова, П. Куліша. Педагогічні ідеї К. Ушинського, М. Пирогова, М. Драгоманова, Б. Гринченка. Основні концепції розвитку школи й педагогіки України в кінці XIX – на початку XX століття. Просвітницька діяльність Х. Алчевської, Т. Лубенця, Л. Українки. Українська школа та педагогіка між двома світовими війнами. Педагогічна діяльність А. Макаренка. Стан освіти, школи й педагогіки в Україні 50-90 рр. XX століття. Український педагог В. Сухомлинський. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти в Україні та в найбільших країнах світу.

Психологія (загальна та вікова)

Тема 1. Предмет, завдання та структура психології. Психіка і свідомість

Поняття про психологію як науку. Галузі психології. Зв'язок психології з іншими науками. Співвідношення наукової та життєвої психології; відмінність та подібність. Методи психології. Поняття психіки. Проблема співвідношення мозку і психіки. Структура психіки. Психіка і свідомість. Структура свідомості та її основні психологічні характеристики. Свідоме і несвідоме.

Тема 2. Відчуття, сприймання, увага. Пам'ять, мислення та уява

Загальна структура психічних пізнавальних процесів. Відчуття та сприймання як основа пізнання дійсності. Поняття про увагу. Різновиди і форми уваги. Властивості уваги. Поняття про пам'ять. Різновиди пам'яті. Забування та його причини. Поняття про мислення. Розумові дії та операції мислення. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Різновиди уяви. Уява і особистість.

Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості.

Поняття про емоції і почуття. Класифікація та форми переживання емоцій і почуттів. Сутність психічних станів. Класифікація психічних станів. Психічні стани особистості в різних життєвих ситуаціях. Поняття про волю та її функції. Основні якості волі.

Тема 4. Здібності, темперамент та характер

Поняття про здібності. Різновиди здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови. Поняття про темперамент. Типи темпераментів. Основні властивості темпераменту. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. Роль темпераменту в діяльності людини. Поняття про характер. Структура характеру. Основні риси типового характеру. Природа характеру. Формування характеру. Спрямованість як провідна характеристика особистості. Функції та види мотивів. Рівень домагань особистості.

Тема 5. Особистість, діяльність, спілкування

Загальне поняття про особистість. Сучасні теорії особистості. Психологічна структура особистості. Самосвідомість. Я-концепція особистості. Поняття про діяльність. Структура діяльності. Основні різновиди діяльності. Поняття про мову та її функції. Поняття спілкування. Засоби спілкування. Функції спілкування. Різновиди та рівні спілкування.

Тема 6. Вікова психологія, проблеми психічного розвитку особистості

Вікова психологія як галузь психології. Предмет вікової психології. Мета та завдання вікової психології. Методи вікової психології. Загальне поняття про психічний розвиток. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку. Основні теорії психічного розвитку. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л. С. Виготського. Підходи до періодизації вікового розвитку. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.

Тема 7. Психологія дитини від народження до вступу до школи

Соціальна ситуація розвитку і провідний вид діяльності у немовлячому періоді. Розвиток дитини на першому році життя. Криза першого року. Ранній вік. Особливості соціальної ситуації розвитку і провідної діяльності. Розвиток пізнавальних процесів і мовлення. Криза трьох років. Особливості соціальної ситуації розвитку дошкільника. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника. Розвиток пізнавальної сфери і мовлення. Криза шести-семи років.

Тема 8. Психологія молодшого шкільного віку

Психологічна готовність дитини до навчання, її структурні компоненти та показники. Загальні психологічні особливості молодших школярів. Формування особистості молодшого школяра.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування.

Для проведення тестування формуються екзаменаційні групи в порядку реєстрації документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Голова фахової атестаційної комісії, який відповідає за проведення вступного випробування, попередньо складає необхідні екзаменаційні матеріали: програми фахових вступних випробувань, тестові завдання, критерії оцінювання відповіді вступника.

Тестові завдання складаються відповідно до Програм фахових вступних випробувань. Програми фахових вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського (<http://www.mdu.edu.ua>).

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського у 2023 році.

Розклад фахових вступних випробувань, що проводяться МНУ імені В. О. Сухомлинського, затверджується головою Приймальної комісії і

оприлюднюється шляхом розміщення на веб-сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського та інформаційному стенді Приймальної комісії не пізніше ніж за три дні до початку прийому заяв та документів для вступу на навчання за відповідними ступенями та формами навчання.

На тестування вступник з'являється з паспортом.

Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей.

Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її номер у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестового завдання відводиться 2 астрономічні години (120 хвилин).

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за наступними критеріями:

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	100
6	107
7	114
8	121
9	128
10	135
11	142
12	149
13	156
14	163
15	170
16	176
17	182
18	188
19	194
20	200

Апеляція вступника щодо екзаменаційної оцінки (кількості балів), отриманої на вступному випробуванні у МНУ імені В. О. Сухомлинського, повинна подаватись особисто вступником не пізніше наступного робочого дня після оголошення екзаменаційної оцінки.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. 5.Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П. Загальна психологія. Навчальний посібник. К : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
2. Бондар В. І. Дидактика : підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. К. : Либідь, 2005. 264 с.
3. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник. К.: Апріорі, 2016. 382 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3–те вид., стер. К.: Академвидав, 2009. 616 с.
5. Галузинський В. М., Євтух М. В. Педагогіка: Теорія та історія. К., 2005.
6. Загальна психологія: навч. посіб. 5-те видання / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К.: Каравела, 2017. 464 с.
7. Кузьмінський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка: завдання і ситуації: практикум. К.: Знання-Прес, 2008.
8. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник. К.: Знання-Прес, 2008. 447 с.
9. Левківський М. В., Пащенко Д. І. Історія педагогіки: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 380 с.
10. Максименко С. Д., Зайчук В. О., Клименко В. В., Папуча М. В., Соловієнко В. О. Загальна психологія. Вінниця: Нова книга, 2008. 688 с.
11. Педагогіка в запитаннях і відповідях : навч. посіб. / Кондрашова Л. П., Пермяков О. А., Зеленкова Н. І., Лаврешина Г. Ю. К. : Знання, 2006. 252 с.
12. Савчин М.В. Загальна психологія: навч. посіб, 3-те видання. К., 2020. 344 с.
13. Українська педагогіка в персоналіях : навчальний посібник для студ.вузів : у 2 кн. / за ред. О. В. Сухомлинської. К. : Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с. Кн. 2.552 с.
14. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Академвидав, 2007. 560 с.